

שְׂרִיִּים (ג) - יְהוּדָה הַלְוִי

קראו עלי בנות ומשפחות / שלום ועל אחים ועל אחות
מאת אסיר תקנה אשר נקנה / לים, ושם רוחו ביד רוחות,
דחוי ביד מערב אלי מזרח, / זה יעבר לנחות, וזה – לדחות,
בינו ובין מות כפשע, א □ / בינו וביניו מעבה לוחות,
קבור בחייו בארון עץ – לא / קרקע, ולא ארבע, אבל פחות!
יושב – ואין לעמד עלי רגליו / שוכב – ואין רגליו משלחות,
חולה ונרא מפני גויים, / גם מפני לסטים ומרוחות.
חובל ומלח, כל בני פרח - / הם הסגנים שם והפחות!
לא לחכמים שם וגם לא חן / ליודעים – רק יודעים לשחות!
יתעצבו רגע לזאת פני / א □ יעלז הלב והטוחות,
עד אשפכה נפשי בחיק האל / נכח מקום ארון ומזבחות.
אגמל לאל גומל לחיבים / טובות, בטוב שירות ותשבחות

שְׂרִיִּים (ג) - יְהוּדָה הַלְוִי

groet
 קְרָאוּ עָלַי בְּנוֹת וּמִשְׁפָּחוֹת / שְׁלוֹם וְעַל אֲחִים וְעַל אָחוֹת

leven plaatste overgeleverd gevangene ?
 מֵאֵת אֲסִיר תִּקְוָה אֲשֶׁר נִקְנָה / לַיָּם, וְשָׁם רוּחוֹ בְּיַד רוּחוֹת,

afhouden leiden geduwd
 דְּחִוּי בְּיַד מַעֲרָב אֶלֵּי מִזְרָח, / זֶה יַעֲבֹר לְנַחוֹת, וְזֶה – לְדַחוֹת,

dikte ? stap
 בֵּינוֹ וּבֵין מְוֹת כְּפֹשֶׁעַ, אִי / בֵּינוֹ וּבֵינָיו מַעֲבָה לוּחוֹת,

grond
 קְבוּר בְּחַיָּיו בְּאֶרֶץ עַץ – לֹא / קָרְקַע, וְלֹא אֶרֶבַע, אֲבָל פְּחוֹת!

losgelaten
 יוֹשֵׁב – וְאֵין לַעֲמֹד עָלַי רְגְלִיו / שׁוֹכֵב – וְאֵין רְגְלִיו מְשַׁלְּחוֹת,

(kwade) geesten piraten vrezend
 חוֹלָה וְיִרָא מִפְּנֵי גוֹיִים, / גַּם מִפְּנֵי לְסֻטִים וּמִרוּחוֹת.

goeverneuren prefecten jongelui/gebroed idem zeeman
 חוֹבֵל וּמַלְחָ, כָּל בְּנֵי פְּרָחַח - / הֵם הַסְּגִנִּים שָׁם וְהַפְּחוֹת!

zwemmen glorie naam/faam
 לֹא לְחֻכְמִים שָׁם וְגַם לֹא חוֹ / לִיּוֹדְעִים – רַק יוֹדְעִים לְשָׁחוֹת!

innerlijk wordt vrolijk wordt droef
 יִתְעַצְבוּ רָגַע לְזֹאת פְּנֵי / אִי יַעֲלֹ הַלֵּב וְהַטּוּחוֹת,

altaren ark/kast oprecht boezem/schoot uitstort
 עַד אֲשַׁפְּכָה נַפְשִׁי בְּחִיק הָאֵל / נִכַח מְקוֹם אֶרֶן וּמִזְבְּחוֹת.

lofprijzingen goede schuldigen belonen/betalen
 אֲגַמֵּל לְאֵל גּוֹמֵל לְחַיִּבִים / טוֹבוֹת, בְּטוֹב שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת

שְׂרִיזִים (ג) - יְהוּדָה הַלְלוּ

Voorschrift Bava Batra voor een graf /doodskist

R. Simeon, however, said: The inside of the cave must be six by eight, the niches must be thirteen, four on each side, three on the upper side, and one on the right side of the door and one on the left. He also makes a fore yard at the mouth of the cave six ells square, as much as the coffin with its carrier needs. He also has to open to this fore yard two, caves from two sides. R. Simeon, however, said **four** to all its **four** sides. R. Simeon b. Gamaliel, however, maintains that all must be done according to the rock (i.e., if the earth is soft more niches could be made, but if rocky the number must be limited accordingly).

קראו עלי בנות ומשפחות / שלום ועל אחים ועל אחות

מאת אסיר תקוה אשר נקנה / לים, ושם רוחו ביד רוחות,

דחוי ביד מערב אלי מזרח, / זה יעבר לנחות, וזה – לדחות,

בינו ובין מות כפשע, א / בינו ובניו מעבה לוחות,

קבור בחייו בארון עץ – לא / קרקע, ולא ארבע, אבל פחות!

יושב – ואין לעמד עלי רגליו / שוכב – ואין רגליו משלחות,

חולה וירא מפני גויים, / גם מפני לסטים ומרוחות.

חובל ומלח, כל בני פרחח - / הם הסגנים שם והפחות!

לא לחכמים שם וגם לא חן / ליודעים – רק יודעים לשחות!

יתעצבו רגע לזאת פני / א יעלו הלב והטוחות,

עד אשפכה נפשי בחיק האל / נכח מקום ארון ומזבחות.

אגמל לאל גומל לחיבים / טובות, בטוב שירות ותשבחות

Sam I 20:3
כי כפשע ביני ובין מות

Ez 27:8

Ps 107 :27

Ps 107:21-23

ברכת הגומל---Gebed voor redding uit levensgevaar

ברוך אתה....הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב
“....die aan de schuldigen weldaden bewijst en dus ook
aan mij allerlei goeds bewezen heeft”

Genre: God redt de mens uit netelige situaties, prijst Hem
Thema: de zeereis naar Zion en alle gevaren onderweg
Motieven: groeten, gevangene, winden, dood/graf, heiligheid/weldadigheid van God, halleluja
Verdere motieven: gevaarlijke mensen onderweg, nut/onnut van kennis, dank verschuldigd voor Gods goedheid

Rijmschema:
 twee halfverzen hemistiches)
 a-----a-----
 a-----b-----
 a-----c-----
 a-----d-----
 a-----e-----

שְׁרִיִּים (ג) - יְהוּדָה הַלְוִי

— — — — — / — — — — —
 opsomming of hendiadys? inversie

קְרָאוּ עָלַי בָּנוֹת וּמִשְׁפָּחוֹת / שְׁלוֹם וְעַל אַחִים וְעַל אָחוֹת ¹

semi-enjambement (2, 5,6,9,12)

מֵאֵת אֲסִיר תִּקְוָה אֲשֶׁר נִקְנָה / לַיָּם, וְשֵׁם רוּחוֹ בִּיד רֹחוֹת,

דְּחוּי בִּיד מַעְרָב אֶלֵי מִזְרָח, / זֶה יַעֲבֹר לְנַחוֹת, וְזֶה – לְדַחוֹת,

בֵּינוּ וּבֵין מְוֵת כְּפֶשַׁע, אֲ / בֵּינוּ וּבֵינָיו מַעֲבָה לוֹחוֹת,

קָבוּר בְּחַיָּו בְּאֶרוֹן עַץ – לֹא / קִרְקַע, וְלֹא אַרְבַּע, אֲבָל פְּחוֹת! ⁵

יוֹשֵׁב – וְאִין לַעֲמֹד עָלַי רְגְלָיו / שׁוֹכֵב – וְאִין רְגְלָיו מִשְׁלָחוֹת,

hendiadys

חוֹלָה וְיָרָא מִפְּנֵי גוֹיִים, / גַּם מִפְּנֵי לְסָטִים וּמְרוֹחוֹת.

hendiadys+inversie

hendiadys

חוֹבֵל וּמַלְח, כֹּל בְּנֵי פְּרָחַח - / הֵם הַסְּגִנִּים שֶׁם וְהַפְּחוֹת!

chiasme

לֹא לַחֲכָמִים שֵׁם וְגַם לֹא חֵן / לַיּוֹדְעִים – רַק יוֹדְעִים לְשָׁחוֹת!

paralellisme + contrast

paralellisme + chiasme

paralellisme + teeenstellina

יִתְעַצְבוּ רָגַע לְזֹאת פָּנִי / אֲ יַעֲלֶז הַלֵּב וְהַטּוֹחוֹת, ¹⁰

hendiadys

עַד אֲשַׁפְּכָה נַפְשִׁי בְּחִיק הָאֵל / נִכַח מְקוֹם אֶרוֹן וּמִזְבְּחוֹת.

hendiadys

genest paralellisme

אֲגַמַּל לְאֵל גּוֹמֵל לְחַיִּבִים / טוֹבוֹת, בְּטוֹב שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת

- Achtergrond: aanroep toehoorders
- definitie lyrisch subject (3^e p)
- definitie thema: leven in hand van de elementen/God
- contrast hemels – aards
- verhoging effect door:
 - vgl. schip – doodskist (hyperbool?)
 - gevaren kaper en gespuis, vreemde volken,
 - barbaren, niet wijzen zijn de baas, in die wereld worden andere vaardigheden gevraagd
- 10 <-----chute / volta-----
 - naar 1e persoon
 - tegenstelling droef-vrolijk
 - Gods weldadigheid
 - Prijst Hem

JEHUDA HA-LEVI – LIEDEREN VAN DE ZEE (C)

vertaling versie 1 (meest letterlijk)

Groet dochters en families

/ en broeders en zusters

vanwege een gevangene van hoop, overgeleverd

/ aan de zee waar zijn ademtocht in handen is van de winden

Gedreven door een hand van west naar oost,

/deze leidt en gene duwt

Tussen hem en de dood is slechts een stap, maar

/tussen hem en (de elementen? waar hij eenzaam temidden van is?)

de dikte van planken

Begraven bij leven in een houten kist, geen

/ grond geen vier (kanten), minder nog

Gezeten – er is niet te staan op zijn benen

/ligt hij en zijn benen hebben geen bewegingsvrijheid

ziek en vrezend voor vreemde volken

/en ook voor kapers en (kwade) geesten

Zeelui en matrozen, allen tuig

/zij zijn de gouverneurs daar en de prefecten,

de geleerden hebben er geen faam noch is er glorie

/voor wie weet, die is slechts voor wie weet te zwemmen

Mijn gezicht was een moment daardoor bedroefd

/maar hart en innerlijk worden opgefleurd

Als ik mijn ziel werpe in de schoot van God,

/oprecht, plaats van ark en altaren

ik zal aan God betalen, die schuldigen betaalt

/met weldaden, met een weldaad aan zang en lofprijzingen

JEHUDA HA-LEVI – LIEDEREN VAN DE ZEE (C)

vertaling versie 2 (iets vrijer)

Wees gegroet dochters, verwanten,
/ broeders, kinderen,

Namens een gevangene van hoop, door zee bezeten,
/zijn leven in handen van de winden

Gedreven door een Hand van west naar oost,
/deze waaien heen en gene streven tegen

Tussen hem en de dood is slechts een stap,
/tussen hem en rondom de dikte van planken

Levend begraven in een houten kist, geen
/ grond, zelfs niet vier zijden

Gezeten – geen plek om te staan op zijn benen
/ligt hij en kan zijn benen niet keren

Ziek en vrezend voor vreemde volken
/alsmede kapers en kwade geesten

Zeelui en matrozen, één stel ongeregeld
/zij zijn daar meesters en heren,

Geleerden hebben er geen naam en wetenden geen faam,
/die is er voor wie weet te zwemmen

Uiterlijk was ik kort hierdoor te neer geslagen
/maar hart en ziel verblijden

Als ik mijn ziel uitstort aan Gods boezem,
/recht door zee, plaats voor arke en altaren

Ik zal wel doen aan God, die aan schuldigen
/wel doet, met lied en lofzangen

(vertaling: Joost van der Lijn)